

קרן שלם לפיתוח שירותים
לאנשים עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للأفراد ذوي الإعاقة العقلية
التطويرية في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ו
2015-2016

כיוונים ומגמות ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
השכלית ההתפתחותית

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים
האגף לטיפול באדם עם מוגבלות
שכלית התפתחותית
שירות קהילה

תוכן עניינים

עמ'	נושא		
3	ברכות		
4	נהלי הרשמה לקורסים	נהלים והנחיות	
7	הטיפול הישיר באדם עם מש"ה ברמת תפקוד טיפולית	קורסים למדריכים ומטפלים	
8	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית		
9	תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)		
10	היכרות עם ההתפתחות המינית חברתית של האדם עם המוגבלות השכלית		
11	מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי		
12	" תראו אותי ! " סדנאות מודעות להופעה חיצונית		
13	התערבות מכילה		
15	סגור עצמי		
16	מיומנויות ניהול ואבטחת איכות למנהלי מע"ש חדשים		קורסים למנהלים ורכזים
17	רכזי יום שהות ארוך- מפגשי למידה מקצועיים		
18	יום אוריינטציה לצוותי מקצועות הבריאות		
19	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית	קורסים למתנדבים	
20	מיזם תנועות הנוער המשלבות		
21	אבחנה כפולה – אנשים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית	קורסים במוסדות אקדמיים	
22	תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים		
23	קליניקה אדריכלית		
24	הטיפול באדם עם המוגבלות השכלית		
25	מעגל חייו של האדם עם המוגבלות השכלית		
26	סגור עצמי		
27	לימודי מוגבלויות והשלכותיהם ביעוץ גנטי		
28	דרכי התערבות בעבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית ומשפחותיהם		
29	אספקטים פסיכו- חברתיים של נכות ומגבלה		
30	גוף מקום ומה שביניהם		

אנו מתכבדים להציג בפניכם את מגוון קורסי קרן שלם לשנה"ל תשע"ו.

האתגר הניצב בפנינו בבניית התוכנית הינו מתן מענה מותאם לצרכים שהועלו על ידיכם, בהתאם למדיניות משרד הרווחה ובשיתופו, בכפוף לנושאי הליבה שנקבעו ע"י האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ובהובלתם של המפקחים המחוזיים והארציים.

מידי שנה אנו בוחנים מחדש את תמהיל הקורסים וההשתלמויות ומתאימים אותו למגמות חדישות במחקר האקדמי ובשטח.

גם בשנה"ל הקרובה יושם דגש על מתן כלים מקצועיים **למדריכים ומטפלים ישירים**, באמצעות מגוון קורסים פנים מסגרתים, מקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים ובדגש על כלים יישומיים. נושאי הקורסים שונים ומגוונים וביניהם **תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית; מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי; הכרות עם ההתפתחות החברתית מינית של האדם עם המש"ה; הטיפול הישיר באדם עם מש"ה ברמת תפקוד טיפולית ועוד.**

ערך השוויון והשאיפה לשילובם בקהילה של אנשים עם מש"ה מזמנים אתגר לא פשוט כאשר מדובר באנשים ששונותם נראית לכל. השנה נצא לפיילוט תוכנית " **תיראו אותי!** " - סדנאות פנים מסגרתיות להעלאת המודעות להופעה חיצונית (היגינה, לבוש וטיפוח) בקרב אנשים עם מש"ה.

בד בבד עם פיתוחם של נושאים חדשים, נמשיך במגמת יצירת שפה מקצועית אחידה במסגרות הקהילה ע"י המשך קיומם של קורסים פנים - מסגרתים בנושאי **התערבות מכילה וסנגור עצמי** וזאת, ברוח אמנת האו"ם לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

לצורך חשיפת תחום המוגבלות השכלית בקרב אנשי טיפול עתידים בקהילה, יורחב ויועמק **שיתוף הפעולה עם מוסדות אקדמיים** מובילים בארץ. הקרן תתמוך בקורסים העתידיים להתקיים באוניברסיטה העברית ; באוניברסיטת אריאל ; באוניברסיטת חיפה; בטכניון ; בפקולטה לחקלאות ברחובות; באוניברסיטת בר אילן; במכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון, וכן באוניברסיטת ת"א.

ידיעון זה מציג מגוון רחב של תכניות הכשרה והשתלמויות, המקיפות את קשת הנושאים הרלוונטיים לתחום המוגבלות השכלית ומועברות על ידי טובי המרצים בארץ. כל זאת, מתוך רצון להעמיק את הידע ולספק את הכלים הנחוצים לכם בעבודתכם היומיומית.

מדי שנה משתתפים בהשתלמויות כאלף עובדים בדרגים השונים. הצטרפותכם למעגל הלומדים והמשתלמים בקורסי קרן שלם, בעידוד משרד הרווחה, מבטאת את הצורך והמוטיבציה ללמוד, לרכוש ידע ולהתמקצע.

אנו מעריכים את השקעתכם בהעשרה מקצועית, ועושים כל מאמץ כדי לייצר מרחב למידה מאפשר, נגיש וזמין שיספק את הידע המבוקש ברמה הגבוהה ביותר ובצורה הולמת, ומצפים כי תפיקו מלא התועלת ממכלול המשאבים העומדים לרשותכם, ומאחלים לכולכם לימודים מהנים ופוריים גם בשנה זו.

בברכה,

ריבה מוסקל	יויאן אזרן	חיים געש
מנכ"ל קרן שלם	יו"ר וועדת פיתוח כ"א, קרן שלם מנהלת שירות קהילה האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, משרד הרווחה והשירותים החברתיים	יו"ר הנהלת קרן שלם ראש מועצת פרדס חנה- כרכור

נהלי הרשמה

- ✦ תוכנית הקורסים ניתנת לשינוי על פי צרכי הקרן ובהתאם לשינויים המתרחשים בשטח.
- ✦ ההרשמה מתבצעת עד חודש לפני תחילת הקורס, לאחר הפצת דף מידע ורישום לכל קורס.
- ✦ פתיחת הקורס מותנית בהרשמה מראש של לפחות 25 מועמדים.
- ✦ על מנת להירשם יש למלא את טופס ההרשמה הנמצא בעמוד הבא.
- ✦ בטופס הרישום יש לציין את שם הקורס ומיקום הקורס, לדוגמא: הכרות עם עולם המוגבלות השכלית, חיפה.
- ✦ טפסי הרישום יועברו ישירות למשרדי המפקחים המחוזיים או הארציים, לאחר החתמת המנהל הישיר ומנהל האגף לשירותים חברתיים ברשות המקומית.
- ✦ באחריות הנרשם להעביר את הטפסים החתומים לידי האחראי על הרישום כמצוין ליד כל קורס בחוברת.
- ✦ עובד שלא קיבל הודעה בכתב או בעל פה מהמוסד המכשיר על קבלתו לקורס, לא יוכל להגיע לקורס.
- ✦ קבלת המועמדים מותנית באישור הממונים והפיקוח המחוזי.
- ✦ בחלק מן הקורסים יעברו המועמדים וועדת מיון על ידי וועדת ההיגוי של הקורס.
- ✦ עובד/ת לא ישתתף/ת ביותר מקורס אחד בשנה.
- ✦ בקורסים בהם קיימת זכאות לגמול השתלמות, תהיה הזכאות מותנית בעמידה בתקנות גמול השתלמות כפי שתוצגנה ע"י המוסד המכשיר.
- ✦ ההשתתפות בתוכנית הקורסים וההשתלמויות כרוכה בתשלום על ידי המשתתפים כמצוין בכל קורס.
- ✦ דמי ההשתתפות יגבו על ידי המוסדות המכשירים.
- ✦ ניתן להירשם לחלק מהקורסים גם מחוץ לאזור הגיאוגרפי של המחוז בהתאם לנוחות ההגעה ובאישור הפיקוח המחוזי.

ייתכנו שינויים בתוכנית הקורסים וההשתלמויות, התעדכנו באתר הקרן :

www.kshalem.org.il

להלן רשימת הטלפונים של צוותי הפיקוח –

מחוז	שם המפקח	דואר אלקטרוני	טלפון	פקס
חיפה והצפון	גב' תמי רייזנר, מרכזת האגף במחוז	TamarR@molsa.gov.il	04-8619164	04-8619466
	גב' אורלי פורת	orlyp@molsa.gov.il	04-8619165	04-8619466
	מר נביל קבלאן	nabilk@molsa.gov.il	04-8619102	04-8619466
	גב' ענת שפרלינג	anatshp@molsa.gov.il	04-8619167	04-8619466
ת"א והמרכז	גב' הדס אביסדריס, מרכזת האגף במחוז	hadasa@molsa.gov.il	03-5125526	02-5085993
	גב' סילבי אוחיון	SilviaO@molsa.gov.il	03-5125775	02-5085993
	גב' אסתי ברבש-ברחד	esterba@molsa.gov.il	03-5125764	02-5085993
	גב' לטיפה מנסור	atifam@molsa.gov.il	03-5125732	02-5085993
	גב' חגית בוכריס	HagitB@molsa.gov.il	03-5125786	02-5085993
	גב' תמר להבי	tamarl@molsa.gov.il	02-5085382	02-5085915
ירושלים והשפלה	גב' הודא אבו סואי	hudaa@molsa.gov.il	02-5085347	02-5085915
	גב' הילה חן	hilach@molsa.gov.il	02-5085381	02-5085915
	גב' כוכבה סרוסי, מרכזת האגף במחוז	ohavas@molsa.gov.il	08-9572716	02-5085084
דרום	גב' ליז דוד	lizd@molsa.gov.il	08-9572709	02-5085084
	מרגלית בר	margalitB@molsa.gov.il	08-9572714	02-5085084
	מר דני כץ	danielk@molsa.gov.il	02-5085527	02-6708201
מפקח ארצי, תעסוקה ומרכזי יום +21	מר אריה שמש	aries@molsa.gov.il	02-5085528	02-6708201
מפקח ארצי, אומנה וגיל רך	גב' הילה רכס מליק	HilaR@molsa.gov.il	02-5085524	02-6708201
מפקחת ארצית, הארכות יום, נוער וצעירים	גב' טלי אלון	talia@molsa.gov.il	02-5085523	02-6708201
מפקחת ארצית, פנאי ותוכניות תמיכה	גב' סיגל ישראלי	sigal.israeli@gmail.com	03-7964808	03-5172402
מפקחת ראשית לתזונה	גב' שוש אספולר	shoshia@molsa.gov.il	02-5085522	02-5085941

בשאלות נוספות ניתן לפנות למשרדי קרן שלם בדוא"ל: timna@kshalem.org.il

או לטלפון : 03-9601122

טופס הרשמה למועמד/ת

- לא יתקבל טופס ללא החתימות הנדרשות
 - במקרה של מספר מועמדים מאותה מסגרת, יש לצלם ולמלא את הטופס לפי מספר המועמדים/ות.
 - יש לשים לב לנהלי ההרשמה המצויים בחוברת הקורסים.
 - מילוי טופס זה אינו מהווה אישור השתתפות בקורס.
- רק קבלת אישור כתוב או טלפוני מן המוסד המכשיר מאשר את ההשתתפות.

	שם פרטי		שם משפחה
	טלפון בבית (כולל קידומת)		מס' תעודת זהות
	כתובת מגורים כולל מיקוד		טלפון נייד
			כתובת דואר אלקטרוני (בכתב ברור)
	תפקידך במסגרת		שם המסגרת בה עובד/ת
	טלפון המסגרת (כולל קידומת)		מס' פקס במסגרת (כולל קידומת)
			כתובת המסגרת
	שם ההשתלמות		מקום ההשתלמות (שם העיר)

אישור המנהל/ת הישיר/ה

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם הממונה: _____ תפקיד הממונה: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

אישור מנהל/ת המחלקה לשירותים חברתיים

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המנהל/ת: _____ שם הרשות: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

אישור המפקח/ת

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המפקח: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

הטיפול הישיר באדם עם מש"ה ברמת תפקוד טיפולית

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים ממסגרות היום הטיפוליות בקהילה במחוז מרכז

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרת הקורס:

להקנות ידע וכלים מקצועיים למטפלים הישירים במסגרות טיפוליות בקהילה.

תכנים מרכזים בקורס:

עמדות אישיות כלפי האדם הטיפולי וערכים מובילים בטיפול : איכות חיים, כבוד, סגור עצמי; אתיקה ודילמות אתיות; ; אטיולוגיה של מש"ה, תסמונות רצף השירותים בקהילה; חוקים ונהלים שימור מיומנויות קידום בריאות- אורח חיים בריא, תזונה מטיבה; זקנה היבטים בריאותיים וזיהוי מצבי סיכון ; התנהגות מאתגרת זהות תפקיד המדריך ; אתגרים רגשיים ונפשיים בעבודתו משפחתו של האדם עם המש"ה תעסוקת האדם הטיפולי ; מיומנויות הפעלה והעשרה בתחומי הפנאי וההפגה מיניות האדם הטיפולי;

✦ במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מיד"א, בנין אבגד ז'בוטינסקי 5 רמת גן	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז מרכז	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	14 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:00	חגית בוכריס 03-5125786

הכרות עם עולם המוגבלות השכלית

- ❖ **היקף :** 76 ש"ש באשקלון/ 40 ש"ש מחוז דרום
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה **מאשקלון/ ממחוז דרום.**
- ❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪
- ❖ **על הקורס :**

זהו קורס מבוא המיועד להקנות ידע בסיסי לעוסקים בתחום. מטרתו הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית והכרת הערכים המנחים את הטיפול באוכלוסייה זו.

תכנים עיקריים: הגדרת המוגבלות השכלית ותהליכי אבחון, אבחנה מבדלת בין מוגבלות שכלית התפתחותית לנכויות אחרות, חוקים ונהלים לטיפול והגנה, תסמונות אופייניות. עמדות אישיות ונורמות חברתיות, וערכים מקצועיים המנחים את הטיפול באדם עם מ"ה. מעגל החיים של האדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ומשפחתו. מערך השירותים בקהילה לאנשים עם מוגבלות שכלית. במסגרת הקורס תהייה התייחסות למצבי שיגרה וחירום וכן לסוגיות העולות מהשטח וניתוחי מקרים.

- + **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**
- + **במסגרת הקורס באשקלון ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר, ובמסגרתו יערך סיור**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אשקלון	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים באשקלון	נובמבר 2015 ואילך	מכון טראמפ	15 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 8:30-13:30	הילה חן 02-5085381
מכללת אתגר, המשחררים 7 באר שבע	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז דרום	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	10 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 17:30-21:00	ליז דוד 08-9572709

תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים מרצף השירותים בקהילה, במזרח ירושלים

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס:

חשיפה לחשיבותה של תקשורת, והשפה המילולית והבלתי מילולית. הכרות עם לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חייו של האדם עם מש"ה לאורך חייו ובזקנתו. הכרות עם מאפיינים ואופנים תקשורתיים, במגוון שימושים והתאמות. תקשורת מיטבית ועזרי תת"ח ככלי עזר לשיפור איכות חייו של האדם הלא מילולי עם המש"ה. הכשרת המדריך/ מטפל להתאמת הסביבה למשתמש לצורך שיפור יכולות התקשורת (הושבה, ראיה, תפקידו במרחב, וכד')

בניית תפקידו של המדריך/ מטפל כתומך תקשורת יעיל, תוך העצמתו בתפקידו.

תכנים מרכזיים בקורס :

התפתחות שפה נורמלית ואב נורמלית; תקשורת בין אישית מילולית ולא מילולית לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חיים ; שפת גוף, סימנים וג'סטות, סמלים, תמונות וציורים. תת"ח כאמצעי הבעה :

שימוש ובניית לוחות תקשורת, שימוש ובניית פלט קולי; הכרות עם תוכנות ייעודיות

הכרות והתנסות בעבודה עם אייפד ככלי תקשורת

שימוש בציוד הפעלה : במתגים, ג'ויסטיק ועוד

שימוש בתת"ח והקשר עם משפחת מקבל השירות- הדרכה ומשמעות

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס הר הצופים, האוניברסיטה העברית ירושלים	מדריכים מטפלים ממסגרות הארכות היום במזרח ירושלים	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	16 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 9:00-13:00	הודא אבו סואי 02-5085347

היכרות עם ההתפתחות המינית-חברתית של האדם עם המוגבלות השכלית

❖ היקף : 60 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים מרצף השירותים בקהילה

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרת הקורס להגביר את מודעות משתתפי הקורס ומקומם כשותפים בתהליך החינוך המיני-חברתי של האדם עם מוגבלות שכלית, לברר את העמדות האישיות שלהם ביחס למיניות האדם עם מוגבלות שכלית, ולהתמודד עם דילמות סביב נושא זה במעגל חייו. בנוסף, להציג נהלים וחוקים ביחס לנושא במסגרות הטיפול.

הקורס יעסוק בנושאים הבאים:

אני וגופי, תקשורת וזוגיות, עיצוב והבהרת עמדות של מטפלים בנושא אהבה, מיניות וזוגיות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית, פוטנציאל ומימוש באדם עם מוגבלות שכלית בהקשר לזוגיות ומיניות, מיניות וחוק בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית, ומניעת ניצול מיני.

ניתוח מקרים וגיבוש דרכי התמודדות עם בעיות.

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
הקריה החינוכית תל שבע	מדריכות, סייעות ואימהות ממסגרת יום שהות ארוך בתל שבע	נובמבר 2015 ואילך	מכללת אלקאסמי	12 מפגשים בין השעות 08:30-13:30	ליז דוד 08-9572709

מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים מרצף השירותים בקהילה

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס:

להעלות את המודעות בקרב המדריכים והמטפלים לאיכויות הייחודיות של הפנאי; רכישת מיומנויות הדרכה בסיסיות בתחומי העשרה והפנאי הרלוונטיים לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית; להיחשף למגוון פעילויות העשרה ופנאי על מנת להרחיב את רפרטואר המדריכים בתחום.

תכנים מרכזיים בקורס :

פנאי כחוויה אישית, פנאי ואיכות חיים, עקרונות הפנאי : בחירה חופשית, גיוון, ניסוי וטעייה, הנאה וטיפוח; התנסות חווייתית בתחומי הפנאי: אמנות פלסטית, משחקיה, משחקי חברה ונופש פעיל, בישול וגיוון, משחקי דרמה, צילום, הומור, תנועה וכד'.

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת אתגר המשחררים 7, באר שבע	מדריכים ומטפלים מרצף שרותי היום בקהילה, מחוז דרום	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	13 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 9:00-14:00	ליז דוד 08-9572709
מכללת השפלה, הזית 4 רמלה	מדריכים ומטפלים מרצף שרותי היום בקהילה, מחוז מרכז	נובמבר 2015 ואילך	מכון טראמפ	15 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 8:30-12:30	סילבי אוחיון 03-5125775
מכללת תלתן, העצמאות 65 חיפה	מדריכים ומטפלים מרצף שרותי היום בקהילה, מחוז צפון	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	13 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 9:00-14:00	תמי רייזנר 04-8619164

" תראו אותי ! "

העלאת המודעות להופעה היצונית בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית*

- ❖ **היקף :** 20 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים, מקבלי שירות ומשפחות במסגרות התעסוקה.
- ❖ **דמי השתתפות :** 1,000 ₪ למסגרת
- ❖ **על התוכנית :** לנראותו של אדם, השפעה מרחיקת לכת ומחוללת פלאים על היחס של העולם כלפיו ועל היחס שלו לעצמו. בפי חז"ל: "כבודו של אדם בגדו" – שמות רבה י"ח. אנשים עם מוגבלות שכלית מזהים לא פעם בשל המראה השונה והלא מטופח שלהם. הדבר נובע מסיבות מגוונות ביניהן חוסר מודעות אישי, הורי וכד'; חוסר הקפדה ועקביות בנושא היגיני; רצון של המטפלים בהם לגונן עליהם; חיסכון כספי, ועוד.
- ❖ **מטרות התוכנית:**
 - העלאת המודעות לשיפור ההופעה היצונית של מקבלי השירות, בקרב האנשים עצמם הצוותים והמשפחות, במטרה לעודד הסתכלות שוויונית וכדי לקדם את שילובם במארג החיים החברתי והתעסוקתי, תוך חיזוק דימויים העצמי.
 - ❖ חיזוק המסגרת כמקום בעל קוד לבוש הולם. קביעת מדדים אובייקטיביים בנושא ההופעה היצונית בהקשר התעסוקתי/ פנאי וכד'.
 - ❖ ניסוח קוד לבוש ארצי למסגרות תעסוקה.

*דנאות אלו מהוות פיילוט לבחינת התוכנית

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש אור יהודה	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש רחובות	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש אשדוד	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

קורסי התערבות מכילה למסגרות

- ❖ היקף : 61 ש"ש
- ❖ קהל היעד : צוותים ממסגרות היום בקהילה
- ❖ דמי השתתפות : 100 ₪ למשתתף
- ❖ על הקורס :

ילדים ובוגרים רבים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתמודדים עם בעיות התנהגות לצד הקושי האינטלקטואלי. התפרצויות והתנהגויות מסכנות, עלולות להכניס את כל הסביבה למצב חירום.

מטרת הלמידה היא לצמצם את "מצבי החרום", הן מבחינת העוצמות האובייקטיביות של ההתפרצויות והן מבחינת החוויה של הנוכחים.

על פי גישת ההתערבות המכילה, ניתן להתמודד עם ההתנהגות המתגרת תוך כדי שמירה על כללים בסיסיים של מוסר, חמלה אנושית ונורמות טיפוליות, ולסיים את האירוע במינימום זמן ובדרך המכבדת את המתפרץ, אשר אינה משאירה אצלו משקעים ומפחיתה את הסיכוי להתפרצויות נוספות.

מטרת התוכנית:

לתת כלים פיזיים ומנטאליים לאנשי הצוות כדי להרגיע את עוצמות התגובה של המטופל על מנת להפחית במספר ההתפרצויות, אורכן ותדירותן, ולהכשיר את הצוות לפתרון יעיל ומכיל תוך שימוש מינימאלי בהתערבות פיזית.

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

✦ קורס פנים מסגרת המיועד לצוות המסגרת בלבד

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש יחדיו, ב"ש	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש שדרות	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

התערבות מכילה- המשך

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז יום לילך, אשדוד	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום שיח סוד, ירושלים	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש תלמים, מגידו	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש טירת הכרמל	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש טמרה	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש ראשל"צ	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מסגרות יום ארוך, רמלה	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מפעל רב נכותי, ראש העין	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום גן אור, ק. אתא	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום תמר, אשקלון	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

סדנאות סנגור עצמי למסגרות

❖ **היקף :** 47 ש"ש

❖ **קהל היעד :** צוותים וחניכים במסגרות היום לגילאי 21 + בקהילה

❖ **דמי השתתפות :** 100 ₪

❖ **על הסדנה :**

מטרת הסדנה להקנות לכל מעגלי המסגרת : חניכים וצוות הכרות עם מושגי יסוד בסנגור עצמי, למידה של עקרונות וערכים בתפיסת העולם המונחת בבסיס הסנגור העצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ופיתוח תכנית עבודה הנגזרת מעקרונות אלו. **תכנים מרכזיים :** הסדנה תעניק ידע בנושאים כגון : הגדרת סנגור עצמי, סוגי מסנגרים, בחינת עמדות אישיות ומקצועיות בנושאים רחבים הקשורים לעולם התוכן של סנגור עצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במהלך הסדנה נקדיש זמן לדין במקרים ובדילמות הקשורות ליישום הגישה. הסדנה היא חווייתית ותכלול התנסויות אישיות וקבוצתיות. כחלק אינטגרלי מיישום התכנית תינתן הדרכה וליווי בהקמת קבוצת מסנגרים עצמיים מקרב חניכי המסגרת.

✦ **הסדנאות אינן מוכרות לגמול**

✦ **סדנאות פנים מסגרתיות המיועדות לצוות וחניכי המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש כפ"ס	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש אחיקם, ת"א	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש לוד	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש רמלה	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש בית דוד, מברשת ציון	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

קורס מיומנויות ניהול ואבטחת איכות השירות

למנהלי מע"ש חדשים

- ❖ היקף : 120 ש"ש
- ❖ קהל היעד : מנהלי מע"שים חדשים בתפקידם מכל רחבי הארץ
- ❖ עלות הקורס : 500 ₪
- ❖ על הקורס -

מטרת הקורס:

להקנות למנהלי המע"שים ידע ומיומנויות בתחומי ניהול ומנהיגות, מצוינות ומיומנויות עסקיות לצורך הובלת המע"ש בעידן של שינויים.

תכנים מרכזיים :

מיומנויות ניהול, מנהיגות ומצוינות

מיומנויות עסקיות

היכרות עם עולם אבטחת האיכות וחשיבותו ככלי בניהול מע"ש

חשיפה לסוגיות נבחרות בתחום המוגבלות השכלית התפתחותית

היכרות עם תכניות התעסוקה ורצף התעסוקה לאנשים עם מוגבלות שכלית

תפיסות מודרניות של שיקום תעסוקתי ועוד.

✦ במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המסלול האקדמי, המכללה למנהל, ראשל"צ	מנהלי מע"ש חדשים	ינואר 2016	היחידה ללימודי המשך המכללה למנהל	21 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך דני כץ 02-5085527

רכזי יום שהות ארוך – מפגשי למידה מקצועיים

❖ היקף : 30 ש"ש

❖ קהל היעד : רכזי יום שהות ארוך מכל רחבי הארץ

❖ עלות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס :

הקניית כלים וגישות מגוונים לריכוז אפקטיבי, ובניית מסגרת ללמידת עמיתים ולהעשרת עבודתו של הרכז במסגרות.

תכנים מרכזיים בקורס :

משפחתו של האדם עם המש"ה

שילוב אורח חיים בריא במסגרות- תזונה נכונה, פעילות גופנית בתנועה

העשרת ארגז הכלים לפעילות פנאי - מוסיקה

תקשורת תומכת חליפית

פעילות בטבע להפעלת כל החושים

+ במסגרת הקורס יתקיים יום סיור

+ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מיד"א, ז'בוטינסקי 5 רמת גן	רכזי יום שהות ארוך מכל רחבי הארץ	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	5 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	טופס רישום ומידע ישלח בהמשך
הילה רכס- מליק 02-5085524					

מפגש אורייאנטציה לתחום מוגבלות שכלית התפתחותית לצוותי מקצועות הבריאות

- ❖ היקף : 6 ש"ש
- ❖ קהל היעד : אחיות, קלינאי תקשורת, פיזיותרפיסטים, תזונאים ומרפאים בעיסוק העובדים במסגרות היום בקהילה בכל הארץ

❖ ללא עלות

❖ אודות המפגש :

מפגש למידה מקצועי אשר מטרתו הכרות אנשי מקצועות הבריאות עם עולם המש"ה למען חיזוק והעמקת הקשר עם מסגרות היום בקהילה, לצורך מתן שירות מיטבי למקבלי השירות במסגרות אלו.

המפגש יתקיים בשיתוף והובלת יחידת הבריאות של אגף מש"ה.

❖ תכנים :

- ✓ אטיולוגיה ותסמונות
- ✓ מבנה האגף, תהליכי האבחון ותוכניות קידום
- ✓ מהי התנהגות מאתגרת ואת מי היא מאתגרת ?
- ✓ סדנא בנושא דילמות בעבודה עם אנשים עם מש"ה

✦ המפגש אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
טרם נקבע	צוותי מקצועות הבריאות העובדים במסגרות היום בקהילה בכל הארץ	טרם נקבע	ללא	מפגש אחד בין השעות 09:00-15:00	טופס רישום ומידע ישלח בהמשך שוש אספולר 02-5085522

היכרות עם עולם המוגבלות השכלית למתנדבים

- ❖ **היקף :** משתנה בהתאם לצרכי המסגרות והרשויות
- ❖ **קהל היעד :** מתנדבים העוסקים בהדרכה ובליווי של ילדים נערים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות השונות בקהילה.
- ❖ **דמי השתתפות :** משתנה בהתאם למסגרות השונות.
- ❖ **על ההשתלמות :**
 - זהו קורס מבוא המיועד להקנות בסיס לעוסקים בתחום.
 - מטרת ההשתלמות** הינה הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה על מוגבלות שכלית התפתחותית והכרת הערכים המנחים את הטיפול באוכלוסייה.

➔ ההשתלמות אינה מוכרת לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מבשרת ציון	מתנדבי המסגרות השונות בעיר	נובמבר 2015 ואילך	מכללת דוד ילין	6 מפגשים בימי ג' בין השעות 09:00-13:00	תמר להבי 02-5650141
מודיעין עילית	מתנדבות צעירות המתנדבות במסגרות שונות בעיר	נובמבר 2015 ואילך	מכון מגיד	4 מפגשים בשעות אחה"צ/ערב	הילה חן 02-5085381

מיזם תנועות נוער משלבות- תכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלויות בתנועות הנוער

ילדים עם צרכים מיוחדים הם חלק מקהל היעד של תנועות הנוער והשתלבותם משפיעה לטובה עליהם ועל כלל החניכים. ההכרות האישית שוברת חומות של סטיגמות ודעות קדומות ומחנכת לערכים שישפיעו על התנהגותם של כלל החניכים כלפי אנשים עם מוגבלויות גם בבגרותם.

מטרות התכנית :

יצירת מהלך התפתחות וגדילה של חניכים עם מוגבלות בתוך תנועות הנוער בדומה לתהליך ההתפתחות והגדילה של כלל חניכי התנועות.

הגדלת מספר חניכים עם מוגבלות המשולבים בתנועות והגדלת מספר תנועות הנוער המאפשרות שילוב מובנה.

ביסוס פלטפורמה ארגונית ותכנית שתאפשר השתלבות מיטבית של חניכים עם מוגבלות בתנועות לאורך שנים.

יצירת עמדות חיוביות כלפי אנשים עם מוגבלות בקרב כלל חניכי תנועות הנוער – אזרחי המחר !

קהל יעד : כלל מדריכי התנועה, מדריכי הקבוצות המיוחדות, מטה התנועה, רכזים מלווים בשטח, פורום הרכזים המובילים את התחום בתנועות. מטרות מערך ההכשרות :

1. חשיפה של כלל חניכי התנועה, לעולמם של ילדים עם צרכים מיוחדים.
2. מתן כלים להדרכת חניכים מיוחדים .
3. מתן כלים למדריכים להיות "שגרירים" של האוכלוסייה אל מול התנועה והקהילה.
4. הטמעת הגישה וההבנה שהחניכים המשולבים הם חלק בלתי נפרד ממטה התנועה .
5. מתן כלים לרכזים לליווי המדריכים ותכניות השילוב השונות בשטח .

תכנים עיקריים : פעולה מכינה להשתלבות, מאפייני לקויות, בניה והתאמה של פעולות, היערכות לטוילים, היכרות עם חוקים רלוונטיים, היכרות עם מעגלים שונים הקשורים בעולמו של החניך, התמודדות עם גיל ההתבגרות, הכנה לפרידה ועוד.

לתוכנית שותפים קרן שלם, אשלים- ג'וינט, משרד הרווחה, משרד החינוך, מועצת תנועות הנוער, ומרכז השלטון המקומי.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
תנועות נוער בכל רחבי הארץ	חניכים, מדריכים רכזים ואנשי מטה מתנועות הנוער השונות	במהלך שנה"ל	מגוון מרצים	לאורך כל השנה	אורית תמרי מנהלת התוכנית 052-4213385

אבחנה כפולה –

אנשים המתמודדים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית

❖ היקף : 28 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר שני מתחומי הרווחה הבריאות והחינוך ; שומעים חופשיים מתחום הטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

❖ על הקורס :

אוכלוסיית האנשים המתמודדים עם אבחנה כפולה, קרי מוגבלות שכלית והפרעה נפשית, מוערך בכ- 40% מכלל האנשים עם מוגבלות שכלית. מוגבלות שכלית מעלה את הסיכון להפרעות נפשיות פי ארבעה ומלווה בצמצום פעילות יומיומית, ביחסי אנוש ובאפשרויות להגשמה עצמית. באופן פרדוקסלי, הסיכון המוגבר מלווה בנגישות פחותה של שירותי בריאות נפש.

מטרות הקורס : להעלות את המודעות ולקדם בקרב נותני שירותים בתחום בריאות הנפש ידע והבנה של האתגרים הנפשיים, הרגשיים והחברתיים של אנשים עם אבחנה כפולה.

תכנים מרכזיים : חשיבות הנושא של אבחנה כפולה, קידום עמדות חיוביות בהתייחס לאפשרויות השיקום וההשתלבות בקהילה של אנשים עם אבחנה כפולה, זיהוי הסימפטומים, האתגרים והצרכים של אנשים עם אבחנה כפולה, בחינת דרכי התמודדות עם אבחנה כפולה, כולל התאמת התערבויות פסיכו-חינוכיות קיימות.

מתכונת ההוראה בקורס היא על פי מודל ההנחיה המשותפת (Co-teaching) על כן ישולבו בקורס מרצים ואנשי מקצוע אשר יציגו נקודות מבט שונות.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת חיפה	סטודנטים לתואר שני מתחומי רווחה, בריאות וחינוך שומעים חופשיים מתחום הטיפול באדם עם מש"ה	סמסטר ב' תשע"ו 02.03.2016	אוניברסיטת חיפה, החוג לבריאות נפש קהילתית בשיתוף מכון טראמפ, בית איזי שפירא	ימי ד' 10:00-12:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122 דקלה שמילוביץ אוני' חיפה 04-8240285

תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים

- ❖ **היקף:** 28 ש"ש
- ❖ **קהל היעד:** סטודנטים לתואר בוגר בחוג למדעי התזונה, שנה ג' בחוג למדעי התזונה, הפקולטה לחקלאות, רחובות.
- ❖ **על הקורס:**

שנה שלישית לקורס ייחודי בתחומו. הקורס בשיתוף יחידת הבריאות של האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית במשרד הרווחה ובתמיכת קרן שלם. אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים, הינה אוכלוסייה החשופה לריבוי בעיות הקשורות בתזונה מטעמים אורגניים וסביבתיים. יתר על כן, בעלי צרכים מיוחדים נוטים לפתח תחלואה נלווית הדורשת מצידה התערבות תזונתית. הטיפול התזונתי באוכלוסיות אלה נמצא יעיל וחיוני לשיפור המצב התזונתי-בריאותי, אולם הדרך להשגתו רוויה מכשולים ומהווה אתגר משמעותי עבור הדיאטנים.
- ❖ **מטרות הקורס:**

הבניית שינוי משמעותי בעמדות כלפי אוכלוסיית האדם עם מוגבלות שכלית ובעלי צרכים מיוחדים שיפור משמעותי בידע הכללי ובידע הקשור בנושאי תזונה ובריאות בקרב אוכלוסייה זו, מתן כלים בסיסיים לקראת הכשרה מעשית בתזונה קלינית, אשר יאפשר עבודה מקצועית וראויה של דיאטנים עם אוכלוסייה ייחודית זו, על גווניה השונים.
- ❖ **תכנים מרכזיים בקורס:**

הכרות לעומק את אוכלוסיית בעלי הצרכים המיוחדים מינקות ועד בגרות, הכרות עם מערך הטיפול התומך הרב מקצועי במוסדות השונים, באשפוז ובקהילה. הכרות עם ההיבטים השונים (אורגניים וסביבתיים) המשפיעים על תזונת האדם בעל הצרכים המיוחדים, הכרות עם מגוון הכלים לביצוע הערכה תזונתית אופטימאלית באוכלוסייה זו ובמצבים קליניים שונים. לימוד מערך הטיפול התזונתי במגוון בעיות שכיחות אופייניות, חשיפה לפעילויות הקשורות בקידום בריאות בקרב אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
החוג למדעי התזונה, הפקולטה לחקלאות, רחובות	סטודנטים לתואר ראשון בחוג למדעי התזונה, שנה ג' רחובות	סמסטר ב' תשע"ו	הפקולטה לחקלאות, רחובות	ימי ד' 13:00-15:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

קליניקה אדריכלית-

חקר והערכת פתרונות אדריכליים

❖ היקף: 26 ש"ש

❖ קהל היעד: סטודנטים לתואר ראשון, ביה"ס לאדריכלות, הפקולטה לאומנויות, אוניברסיטת ת"א.

❖ על הקורס :

הקורס יפעל כקליניקה אוניברסיטאית המשלבת דיון תיאורטי בשאלות אתיות ועשייה ממשית עבור אוכלוסיות מוחלשות - כהכנה לחיים המקצועיים. הקורס בתמיכת קרן שלם ובשיתוף פעולה אתה. תיאורטית, נדון בדיור, בקהילה, בשילוב אנשים עם מוגבלויות בחברה ובאתיקה האדריכלית של מתן שרות אישי וישיר ליחידים וקבוצות. המשימה המעשית בה נעסוק תהיה סקירת מבנים ופרויקטים שנבנו כמסגרות לאנשים עם מוגבלויות. בקליניקה נפתח מדדים לבחינת מבני מגורים המופעלים היום תוך שיתוף עם אנשי הקרן, ובעזרת מומחים מתחומים רלבנטיים. זאת, תוך התייחסות משולבת להתאמת התכנון לשימוש ולמשתמשים, לחומרים, תאורה, ריהוט, לשביעות הרצון של המשתמשים בין עם צוות ובין עם המטופלים, לתכניות עתידיות ועוד. כיום מתרחש מעבר של יחידים לדיור בקהילה- ולתוצרי הקליניקה חשיבות בהערכת המשמעות הממשית של פעילות זו וכן בשיפור התנאים עבור המשתמשים ומשפחותיהם. העבודה תוצג למקבלי החלטות ממשרד הרווחה ומהקרן. תוצרי הקורסים הקודמים משמשים להערכת מבני ודירות מגורים וזכו להערכה עד כה.

❖ תכנים מרכזיים בקורס :

אתיקה מקצועית ומעורבות חברתית
דמיון, מעורבות ואמפטיה באדריכלות
פוליטיקה של אדריכלות ביתית: נשים, זקנים וילדים במרחב המשפחתי והקהילתי
הזכות לשותפות במרחב הציבורי
מדינה, רשויות ומגזר שלישי והטיפול באוכלוסיות חלשות\ מוחלשות
תכנון אוניברסלי

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לאדריכלות, אוני' ת"א	סטודנטים לתואר בוגר	סמסטר א' תשע"ו סמסטר ב' תשע"ו	אוני' ת"א	ימי ג' 14:00-16:00 ימי ה' 16:00-18:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

❖ **היקף :** 30 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון ושני מהמחלקות השונות בפקולטה למדעי הבריאות באוניברסיטת אריאל.

❖ **על הקורס :**

אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מהווים אוכלוסיית שוליים בחברה ולכן אינם מקבלים התייחסות שוויונית בתחומים רבים, ביניהם הטיפול הרפואי והטיפול בתחומי מקצועות הבריאות. **מטרת הקורס** לחשוף בפני סטודנטים שהינם אנשי טיפול עתידים, את עולמו של האדם עם המש"ה לעלות את המודעות לצרכיו הייחודיים, ולהקנות כלים לדרכי טיפול מיטביות. כל זאת על מנת לקדם את השירותים הניתנים לאוכלוסייה זו.

❖ **תכנים מרכזים :**

הגדרות ומושגי יסוד בנושא מש"ה, אטיולוגיה של מש"ה, תסמונות מוכרות עקרונות עבודה עם אנשים עם מש"ה, פיזיותרפיה, תזונה, וסיעוד מותאמים לאוכלוסייה. תקשורת מותאמת כולל הנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני, ריפוי בעיסוק, הטיפול במוסיקה וטיפולים נוספים - הידרותרפיה, רכיבה טיפולית שילוב וההכלה בחברה של אנשים עם מש"ה הורות לילדים עם משה מפגש עם אנשים עם מוגבלות התפתחותית סוירים להכרת מסגרות של אנשים עם מש"ה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת אריאל	סטודנטים לתואר ראשון ושני בפקולטה למדעי הבריאות	סמסטר ב' תשע"ו	אוניברסיטת אריאל	טרם נקבע	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מעגל חייו של האדם עם המוגבלות השכלית

❖ היקף : 48 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר שני מהמחלקות השונות בפקולטה לרווחה ובריאות, באוניברסיטת חיפה.

❖ על הקורס :

להכיר לסטודנטים את תחום המוגבלות השכלית כאפשרות עתידית לעבודה והתפתחות מקצועית ומחקרית, בדגש על הצרכים הייחודיים והסוגיות המאפיינות אוכלוסייה זו, כמו גם סוגיות פחות מוכרות כגון העולם הרגשי, גריאטריה, זוגיות מיניות ועוד. כל זאת תוך דיון ומפגש אינטרדיסציפלינרי עם המקצועות השונים המטפלים באנשים עם מש"ה.

❖ תכנים מרכזיים :

- מהי מוגבלות שכלית התפתחותית, תסמונות שונות, דרכי אבחון והגדרות
- הכרת גורמים ומאפיינים של מש"ה לאורך מעגל החיים, מינקות עד זקנה
- היבטים רגשיים וחברתיים
- יחסי הורה ילד עם מש"ה
- זוגיות ומיניות
- האדם עם מש"ה ומשפחתו: הורים, אחים
- טיפול רגשי באדם עם מש"ה
- האתגרים הייחודיים העומדים בפני אנשי המקצוע: לטפל במטפלים
- סנגור עצמי, קידום ושילוב בקהילה
- במסגרת הקורס יתקיימו שני ימי סיור במסגרות של אנשים עם מש"ה

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת חיפה, הפקולטה לרווחה ובריאות	סטודנטים לתואר שני בפקולטה לרווחה ובריאות	סמסטר קיץ תשע"ו	אוניברסיטת חיפה	טרם נקבע	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122 דקלה שמילוביץ אוני' חיפה 04-8240285

סנגור עצמי

❖ היקף : 30 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לחינוך מיוחד, המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון.

❖ על הקורס :

הסנגור העצמי וההכוונה העצמית מהוות יעדים מרכזיים בחייהם של אנשים. עבור אנשים עם מוגבלות שכלית, פעולות אלה קשות במיוחד. ילדים ותלמידים אלו, מעצם מאפייניה הראשוניים והמשניים של הלקות, מתקשים לפתח את יכולת הכוונה עצמית ולסגור על עצמם באופן יעיל בסביבה הבית ספרית, בסביבה המשפחתית ובקהילה.

❖ **מטרות הקורס :** קידום מודעות המורים והגננות העתידיים והקניית כלים בהוראה כדי שיוכלו לטפח ולפתח את מיומנויות ההכוונה העצמית והסנגור העצמי של תלמידים עם מוגבלות שכלית על מנת שיוכלו לקבל על עצמם את האחריות על חייהם, תוך ציפייה שיהיו שותפים פעילים להחלטות ולתוכניות הנוגעות להם, וידעו לייצג את עצמם ואת האינטרסים שלהם בבית הספר, במשפחה ובקהילה.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

הגדרות עדכניות למוגבלות שכלית, הכרת מודל התמיכות, הגדרת והתפתחות מושג הסנגור עצמי, הכוונה עצמית במשפחה, בבית הספר ובקהילה, תפקיד המורה כמסנגר קהילתי

דרכי הוראה : הרצאות, סדנאות לפיתוח מודעות העצמית, מפגש עם קבוצת מסנגרים עם מש"ה, סיורים במסגרות יום בקהילה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת גבעת וושינגטון, קבוצת יבנה	סטודנטים לחינוך מיוחד, שנה א'	סמסטר ב' תשע"ו	המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון	ימי א 12:00-14:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

לימודי מוגבלויות והשלכותיהם בייעוץ גנטי

❖ **היקף :** 26 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר שני בייעוץ גנטי, החוג לגנטיקה, בפקולטה לרפואה, האוניברסיטה עברית וביה"ח הדסה עין כרם.

❖ **על הקורס :**

בדיקות גנטיות לאבחון הרקע למוגבלות שכלית הופכות עם השנים למפורטות ומדויקות יותר ומאפשרות אבחון במספר גדל והולך של משפחות עם מש"ה, כמו גם בהריונות ללא סיכון מוקדם למש"ה. על אף היתרונות שבמציאת האבחנה, היא מציבה קשיים בפני האדם המאובחן, משפחתו, והצוות המטפל.

הקורס מיועד לפתח את הידע התיאורטי והפרקטי של סטודנטים לייעוץ גנטי, רפואה, סיעוד ובריאות הציבור, בתחום הייעוץ הגנטי לאנשים עם מוגבלויות (בדגש על מש"ה) ולבני משפחתם. בקורס יידונו בהרחבה סוגיות סביב בדיקות גנטיות לפני ובמהלך הריון לאבחון מוגבלות שכלית, והדילמות העשויות להתעורר בעקבות בדיקות אלו.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

עובדות ומספרים אודות בעלי מוגבלות שכלית בישראל.
 עמדות בציבור הישראלי ובקרוב בעלי המקצוע כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית.
 הכרת הכלים הגנטיים הקיימים כיום לאבחון הרקע למוגבלות השכלית.
 הכרת התאוריות המרכזיות בלימודי מוגבלות.
 מפגשים אישיים עם אנשים עם מוגבלויות והוריהם וחשיפה לעולמה של אוכלוסייה זו.
 הכרת החקיקה ומדיניות הרווחה בישראל כלפי אנשים עם מוגבלות.
 עיסוק בדילמות מקצועיות הקשורות בייעוץ גנטי לאנשים עם מוגבלות שכלית לפני ובזמן הריון.
 קבלת כלים למסירת בשורה קשה בנוגע לאבחון של גורם גנטי למוגבלות שכלית להורים/אישה הרה.
 כלים לייעוץ במקרים בהם האבחנה בהריון/משפחה אינה חד משמעית.
 עמדות בציבור הישראלי ובקרוב בעלי המקצוע כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית.

דרכי הוראה : הרצאות, סיורים במסגרות יום בקהילה, מפגשים עם אנשים עם מש"ה ובני משפחה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
הפקולטה לרפואה ביה"ח הדסה עין כרם	סטודנטים לתואר שני בחוג לייעוץ גנטי	סמסטר ב' תשע"ו	האוניברסיטה העברית	ימי ד' 8:00-10:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

דרכי התערבות בעבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית ומשפחותיהם

❖ היקף : 28 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג'

❖ על הקורס :

הקורס יעסוק בהכרות האוכלוסייה של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ובני משפחותיהם ויכלול הרצאות, סיורים, והכרות עם מספר מסגרות בירושלים, מרצים אורחים, אנשי מקצוע שעובדים עם האוכלוסייה המוגבלת שכלית ובני משפחותיהם.

❖ מטרת הקורס :

בשנים האחרונות העבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתקבלת כתחום חשוב ומרכזי מאד בעבודה סוציאלית. מחויבותו המקצועית של העובד הסוציאלי הינה לתרום לאיכות החיים ורווחת האדם עם המוגבלות ובני משפחתו. העובד הסוציאלי מתבסס בעבודתו על העמדה הערכית העדכנית אשר מכירה בכוחות הפרט ומתמקדת בשיח זכויות של אנשים אלה. בסיורים ובהרצאות נלמד על דרכי התערבות עם בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ועל דרכי התערבות עם בני משפחותיהם. נכיר את מעגל החיים המשפחתיים שמשתנה בלידת ילד עם מוגבלויות התפתחותיות ועד לאדם המבוגר המוגבל שכלית התפתחותית.

❖ נושאים מרכזיים בקורס:

היבטים רגשיים של האבחון גנטי בהריון ולאחר לידה, אחאות והורות לילד עם מש"ה, עמדות כלפי אנשים עם מש"ה, תהליך אבחון ורצף שירותים בקהילה.

❖ דרכי הוראה : הרצאות, סיורים במסגרות יום בקהילה, מפגשים עם אנשים עם מש"ה ובני משפחה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית	סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג'	סמסטר ב' תשע"ו	האוניברסיטה העברית	ימי א 12:00-14:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

אפקטים פסיכו-חברתיים של נכות ומגבלה

❖ היקף : 28 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון, ביה"ס לעבודה סוציאלית, הפקולטה לרווחה ולבריאות, אוני' בר אילן

❖ על הקורס :

מטרת הקורס היא לחשוף את הסטודנטים להיבטים האישיים, המשפחתיים והחברתיים בהתמודדות עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במהלך הקורס ידונו מושגים, גישות ומודלים של מוגבלות, על מנת לפתח מודעות לתהליך שעובר הפרט ומשפחתו לאורך מהלך החיים. כמו כן ידונו נושאים הקשורים להדרה, הכלה, השתתפות חברתית וסנגור עצמי בצד השיח אודות זכויות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בחברה המודרנית.

❖ נושאים מרכזיים בקורס:

מוגבלות שכלית התפתחותית – סקירה.
עמדות החברה כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית בפרספקטיבה היסטורית.
המודל הביו-פסיכו-חברתי לעומת המודל הרפואי
מודלים אישיים ומשפחתיים של התמודדות עם נכות ומחלה.

דרכי הוראה : הרצאות ודיונים תיאורטיים, מרצים אורחים, סיור במסגרת יום בקהילה, צפייה בסרטים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית, הפקולטה לרווחה ולבריאות אוני' בר אילן	סטודנטים לתואר ראשון	סמסטר א' תשע"ו	אוני' בר אילן	ימי ב' 14:00-15:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

גוף, מקום ומה שביניהם תוך התייחסות לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

❖ היקף : 40 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון, שנים ג' ד' בפקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, בטכניון.

❖ על הקורס :

מטרת הקורס להעניק לסטודנטים לאדריכלות היכרות תיאורטית עם עולם התוכן של סביבות מקדמות בריאות בכלל, וידע קונקרטי אודות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בפרט. באמצעות הידע אליו ייחשפו הסטודנטים הם יפתחו וירכשו כלים חדשים לקריאה, לניתוח ולתכנון סביבות מקדמות בריאות. הקורס יחשוף את הסטודנטים לאדריכלות לעולמם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. יושם דגש על האתגרים המורכבים הכרוכים בתכנון חלל ומרחב עבור אנשים עם מש"ה.

הקורס יתקיים במתכונת של סמינר. בכל שבוע יתקיים מפגש בן 3 שעות, במסגרתו יינתנו הרצאות ע"י מרצה הקורס ומרצים אורחים. בכל מפגש יציגו הסטודנטים תקצירי טקסטים תיאורטיים הנוגעים לנושא השיעור. בחלק השני של הסמסטר כל זוג סטודנטים יציג וינתח תקדים רלוונטי וזאת לאור החומר שיועבר בקורס ותוך אימוץ פרספקטיבה ביקורתית.

בחלקו השני של הסמסטר יינתנו הנחיות אישיות לתרגיל תכנוני-פרשני שבמרכזו יפתחו הסטודנטים אבטיפוס לחלל מבריא. במהלך הקורס ייערך סיור במסגרת ייעודית עבור אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית. כמו כן יתקיים מפגש בטכניון בו יוכלו אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לקיים שיח בלתי אמצעי עם הסטודנטים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
פקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, הטכניון	סטודנטים לתואר בוגר, שנים ג' ד'	סמסטר א' תשע"ו	הטכניון	ימי ד' 9:30-12:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ו
2015-2016

כיוונים ומגמות
ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
השכלית התפתחותית

קרן שלם

שד' מנחם בגין, 5 | בית דגן, 50200

טל': 03-9601122 | פקס: 03-9604744

www.kshalem.org.il | קרן שלם גם ב

קרן שלם

صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للأفراد ذوي المحدودية العقلية
التطويرية في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות